

Գաւառներ	Հայ	Մահմետ․	Վրացի	Ռուս
Ա. ԿԱՐՍԻ ՆԱՀԱՆԳ				
1. Կարսի գ․	73,235	60,956	2	15,863
2. Կաղզվ․ գ․	32,577	26,146	15	686
3. Արդահան	3,173	73,574	41	3,021
4. Օլթի	4,953	27,170	4,095	201
Բ. ԹԻՖԼԻՍ ՆԱՀԱՆԳ				
1. Թիֆլիս գ․	151,142	28,514	130,270	92,467
2. Ախալքալաք գ․	81,004	9,557	6,895	7,185
3. Ախալցխա	27,149	52,878	7,893	800
4. Բորչալու (Լոռին եւս)	75,041	52,368	3,043	10,162
Գ. ԳԱՆՁԱԿԻ ՆԱՀԱՆԳ				
1. Շուշիի գ․	95,257	77,361	86	5,184
2. Զանգեզուր	89,906	118,216	60	1,676
3. Գանձակ	58,980	140,126	888	18,740
4. Ղազախ	60,120	66,830	644	6,119
5. Զիքրայիլ	24,599	65,439	—	1,707
6. Զիվանշիր	20,074	39,146	201	723

Այս աղբիւսակներէից տեսնում ենք, որ 1914-ին ուրեմն նախապատերազմեան սահմանային բաժանումներով, հայութիւնը Երեւանի մահանգում բացարձակ մեծամասնութիւն էր կազմում միմիայն Ալէքսանդրապոլի, Նոր-Բալայի եւ Էջմիածնի գաւառներում, Կարսի մահանգում՝ կէսից մի փոքր աւելին՝ Կաղզուանի գաւառում եւ գրեթէ կէսը Կարսի գաւառում, Թիֆլիսի մահանգում՝ բացարձակ մե-

ծամասնութիւն Ախալքալաքի եւ գրեթէ կէսը՝ Բորչալուի գաւառում, համեմատական մեծամասնութիւն էլ՝ Թիֆլիսի գաւառում:

Գանձակի մահանգում, դարձեալ նախկին բաժանումով, հայութիւնը մեծամասնութիւն էր կազմում միմիայն Շուշիի գաւառում: Այսչափը ի տեղեկութիւն ընթերցողների, որպէս փաստական տուեալներ: Նրանց քաղաքական նշանակութեանը դեռ կ'անդրադառնանք: Առ-

Հայեր	Երեւանի նահանգը Ամբողջապէս	Գանձակի նահանգ Զանգեզուր, Իջեւան, Լեռնային Ղարաբաղ	Կարսի ն. Բացի Արդահանի հիւսիս. մասից	Թիֆլիսի ն. Լոռի եւ Զաւախք (Ախալքալ. գ.)	ԸՆԴԱՄԷՆԸ	
Հայեր	669,000	376,000	98,000	153,000	1,296,000	
Ռուսներ, վրացիներ եւ այլն	16,000	9,000	28,000	12,000	65,000	1,361,000
Թուրքեր	8,000	3,000	50,000	—	61,000	
Թաթարներ	365,000	138,000	12,000	22,000	537,000	673,000
Քիւրդեր	34,000	—	41,000	—	75,000	
Եզիտիներ	17,000	—	21,000	—	38,000	38,000
Ընդամենը	1,109,000	526,000	250,000	187,000	2,072,000	